

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD
Z CHORVÁTSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY PRE NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE

k štátnemu vzdelávaciemu programu pre nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy schválenému Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6.2.2015 pod č. 2015-5129/5980:2-10A0 pre druhý stupeň základnej školy s platnosťou od 1.9.2015

SCHVÁLILO

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod číslom 2022/19390:10-C1630
s platnosťou od 03.02.2023

CHORVÁTSKY JAZYK A LITERATÚRA

ÚVOD

Vzdelávací štandard z chorvátskeho jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov a žiačok. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ/-ka bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov a žiačok.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učiteľ/-ka môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z chorvátskeho jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby sa nepredkladali žiakom len hotové poznatky, ale aby sa im vytvárali primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

Úspešné dosiahnutie cieľov vyučovacieho predmetu chorvátsky jazyk a literatúra je základom úspešného vzdelávania, výchovy, poznávacích procesov, učenia sa a v neposlednom rade aj osvojovania si slovenského jazyka a cudzích jazykov.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet chorvátsky jazyk a literatúra v základnej škole s vyučovacím jazykom chorváckym má kľúčové postavenie z hľadiska utvárania a získavania komunikačných a kognitívnych kompetencií žiakov a žiačok v materinskom jazyku.

Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci a žiačky dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí. Predmet chorvátsky jazyk a literatúra je procesuálne orientovaný predovšetkým na budovanie jazykovej, rečovej a komunikatívnej kompetencie. Jeho úlohou je podporovať aj celkový rozvoj osobnosti v komunikatívnej, poznávacej, estetickej a etickej rovine.

Výkonový štandard obsahuje všeobecné a špecifické ciele daného tematického celku, ktoré majú byť splnené na konci jednotlivých období vzdelávania. Obsahový štandard obsahuje záväzné učivo z daného tematického celku v danom období v takom rozsahu, aby žiaci a žiačky na požadovanej úrovni zvládli primerane, vhodne a správne každú komunikačnú situáciu v materinskom jazyku.

Vyučovací predmet chorvátsky jazyk a literatúra na nižšom strednom stupni vzdelávania spája jazykovú a slohovú zložku, písanie, literárnu zložku a čítanie, ktoré sú zaradené do troch oblastí: *Jazyková komunikácia*, *Komunikácia a sloh* a *Čítanie a literatúra*.

Zložky *Jazyková komunikácia* a *Komunikácia a sloh* spolu vytvárajú integrovaný blok, ktorý je zameraný na rozvíjanie čitateľských kompetencií a na zlepšenie verbálnych a písomných vyjadrení žiakov a žiačok. Súčasťou tohto bloku je aj gramatika, ktorá sa objavuje predovšetkým na úrovni výkonov. Vo výučbe jazyka má primárne postavenie analýza a interpretácia textov a tvorba vlastných textov s prihliadnutím na konkrétnu komunikačnú situáciu.

Prvotnou úlohou oblasti *Čítanie a literatúra* je vzbudenie a upevnenie záujmu o čítanie. Prostredníctvom literárnych ukážok žiaci a žiačky spoznávajú literárne druhy, žánre, kompozíciu literárneho diela a štylistiku umeleckého textu. Postupne získavajú a rozvíjajú základné čitateľské návyky aj schopnosti tvorivej percepcie, interpretácie a produkcie literárneho textu.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania chorvátskeho jazyka a literatúry je dosiahnuť takú úroveň jazykových a rečových zručností, aby žiaci a žiačky zvládli každú komunikačnú situáciu v materinskom jazyku a osvojili si vedomosti, ktoré sú k tomu potrebné.

Všeobecné a špecifické ciele učebného predmetu:

Osvojiť si jazykové, rečové vedomosti a zručnosti:

- rozvíjať jazykovú kultúru,
- rozvíjať zručnosti písomného prejavu,
- poznať gramatické javy a uplatňovať ich v jazykovom prejave.

Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu ústne a písomne:

- vyjadrovať svoje myšlienky, pocity, názory ústnou a písomnou formou,
- formulovať otázky a dokázať na ne adekvátne odpovedať,
- obohacovať slovnú zásobu.

Kriticky myslieť, zaujať stanovisko:

- vyjadriť svoje pocity a zážitky z prečítaného textu,
- reprodukovat' vecný text, interpretovať umelecký text,
- tvoriť texty ústne a písomne.

Mať kladný vzťah k poznávaniu a učeniu sa materinského jazyka:

- spolupracovať v skupine a vnímať odlišnosti,
- uvedomiť si hodnoty vlastnej kultúrnej identity,
- rešpektovať inakosť a vážiť si hodnoty iných kultúr.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Jazyková komunikácia – 1. obdobie (5. a 6. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu správne artikulovať a vyslovovať samohlásky, spoluhlásky, ✓ vedia správne vysloviť chorvátske hlásky lj, nj, č, ć, đ, h, a alternáciu ije/je, ✓ vedia správne napísať všetky tvary písmen chorvátskej abecedy, ✓ vedia správne určiť miesto prízvuku v slovách (v porovnaní so slovenským jazykom), ✓ dokážu v prečítanom texte vysvetliť význam slov, ktoré poznajú, ✓ dokážu prispôbiť význam, lexiku svojho prejavu komunikačnému cieľu, ✓ dokážu na základe kontextu odhadnúť význam slov, ktoré nepoznajú a overiť si ich v jazykových slovníkoch, ✓ používajú v hovorenom prejave správne gramatické tvary 	<p>Učivo</p> <p><i>Zvuková rovina jazyka</i> znelé a neznelé spoluhlásky, prízvuk, intonácia, prestávka, tempo reči.</p> <p><i>Významová rovina jazyka</i> jednovýznamové a viacvýznamové slová, antonymá, homonymá, synonymá, zvukomalebne slová, slovotvorné prípony.</p> <p><i>Tvarová rovina jazyka</i> slovné druhy, podstatné mená, gramatické rody, vlastné mená, všeobecné podstatné mená, koreň, predpona, prípona,</p>

<p>podstatných mien, prídavných mien a sloviess,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu v ústnom prejave používať správne tvary ohybných slovných druhov, ✓ dokážu určiť slovotvorný základ, predponu a príponu, ✓ vedia charakterizovať slovné druhy, ich delenie podľa ohybnosti, ✓ vedia určiť menné gramatické kategórie (rod, číslo, pád) v porovnaní so slovenským jazykom, ✓ vedia určiť slovesné gramatické kategórie (osoba, číslo, čas) v porovnaní so slovenským jazykom, ✓ vedia vysvetliť význam jednotlivých stupňov prídavných mien v texte, ✓ vedia správne použiť zámená vo vetách, ✓ dokážu správne použiť tvary základných a radových čísloviek, ✓ poznajú jednoduché vety podľa obsahu, ✓ rozoznávajú komunikačný zámer v opytovacích a oznamovacích vetách, ✓ poznajú dvojčlenné vety, ✓ dokážu v jednoduchých vetách určiť hlavné vetné členy, 	<p>skloňovanie, zmena hlások pri skloňovaní: nepostojano a, vokalizácia, sibilizácia, jednačenie suglasnika po zvučnosti, palatalizácia, jotácia,</p> <p>prídavné meno, skloňovanie a stupňovanie,</p> <p>pravopis privlastňovacích prídavných mien,</p> <p>zámená: osobné, opytovacie, vzťahové, privlastňovacie,</p> <p>číslice, skloňovanie poradových číslic,</p> <p>slovesá: dokonavé a nedokonavé slovesné tvary.</p> <p><i>Skladobná rovina jazyka</i></p> <p>slovné spojenia,</p> <p>jednoduché vety podľa obsahu: oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia,</p> <p>holé a rozvinuté vety,</p> <p>úplné, neúplné vety,</p> <p>priama reč, nepriama reč.</p>
	<p><i>Písanie</i></p> <p>písanie písmen odlišných od písmen v slovenskom jazyku,</p> <p>tvorba vlastného textu,</p> <p>aplikovanie nadobudnutých vedomostí z pravopisu.</p>

✓ dokážu tvoriť jednoduché holé a rozvinuté vety s rôznou modalitou, pričom dodržiavajú správny slovosled a správne používajú interpunkčné znamienka,✓ správne napíšu písmená odlišné od slovenských písmen,✓ dokážu spamäti napísať jednoduché slová,✓ podľa diktovania správne napíšu slová a vety,✓ správne označia začiatok vety a ukončenie vety.	

Komunikácia a sloh – 1. obdobie (5. a 6. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu správne, plynule nahlas čítať texty primerané ich jazykovej úrovni, ✓ dokážu samostatne rozčleniť čítaný text na konkrétne významové celky, ✓ dokážu porozumieť obsahu veku primeraných textov, ✓ dokážu rozlišovať doslovný a prenesený význam jednotlivých výrazov a textov, ✓ dokážu stručne zhrnúť obsah vypočutého textu, ✓ dokážu samostatne tvoriť otázky podľa textu a sformulovať na ne odpovede, ✓ disponujú vhodnou slovnou zásobou pre bežnú komunikáciu s prostredím, ✓ dokážu sa zapájať do rozhovorov, ✓ dokážu vyjadriť svoj súhlas a nesúhlas, ✓ dokážu vytvoriť krátky dialóg v pároch alebo v skupine, ✓ dokážu dramatizovať už známy text, ✓ vedia spamäti zarecitovať veku primeraný text. 	<p>Počúvanie s porozumením</p> <p>otázka, dialóg, slovný prízvuk, vetný prízvuk.</p> <p>Čítanie s porozumením</p> <p>informácia, obsah, kľúčové slovo, charakteristika osoby, doslovný a prenesený význam slov.</p> <p>Ústny prejav</p> <p>správna artikulácia, tempo, dôraz, melódia, dramatizácia.</p> <p>Písomný prejav</p> <p>opis pracovného postupu, statický, dynamický opis,</p>

	<p>používanie adekvátnych výrazov, slovných spojení, názov, osnova, odsek, dialóg, oznam, správa.</p> <p><i>Komunikačné témy:</i></p> <p><i>Osobné témy:</i> rodina, priatelia, ľudské telo, zamestnanie, správna životospráva, koníčky,</p> <p><i>Život a spoločnosť:</i> domov, stravovanie, sviatky, zvyky,</p> <p><i>Škola:</i> školský deň, rozvrh hodín, vzdelávanie,</p> <p><i>Životné prostredie:</i> ročné obdobia, cestovanie, nákupy,</p> <p><i>Kultúrny život:</i> hudba, divadlo, film, výtvarné umenie,</p> <p><i>Médiá:</i> masová komunikácia, internet, sociálne siete.</p>
--	---

Čítanie a literatúra – 1. obdobie (5. a 6. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ čítajú s porozumením nahlas alebo potichu rôzne druhy veku primeraných textov, ✓ dokážu odpovedať na otázky, ktoré sa viažu na prečítaný text. 	<p><i>Technika čítania</i></p> <p>intonácia, prestávka, melódia, dôraz.</p>
<p>Žiaci a žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu porozumieť čítanému textu, rozlišovať doslovný a prenesený význam v textoch, ✓ primerane svojim schopnostiam vedia spamäti zarecitovať niekoľko básní, ✓ dokážu rozlíšiť literárne texty podľa žánrov, ✓ vedia určiť rozdiel medzi rozprávkami a populárno-vedeckými textami, ✓ rozpoznajú krátke literárne texty na základe ich žánrových vlastností (napr. rozprávka, báseň, riekanka), ✓ vnímajú rytmus básní, ✓ dokážu identifikovať čas a miesto príbehu, ✓ sú schopní/-é v čítaných textoch identifikovať hlavné postavy, ✓ dokážu vyvodiť ponaučenie z už poznanej rozprávky, ✓ dokážu k prečítanému textu zaujať stanovisko, 	<p>Literárna výchova</p> <p><i>Všeobecné pojmy</i></p> <p>súvislé a nesúvislé texty, literárne texty, náučné, populárno-náučné texty, publicistické texty, nesúvislé texty: mapy, letáky, cestovné poriadky,</p> <p><i>Literárne žánre</i></p> <p>príslovie, porekadlo, legendy, poviedka, báseň, rozprávka v básnickej podobe.</p> <p><i>Štruktúra diela</i></p>

<ul style="list-style-type: none">✓ ústne zhrnú obsah prečítaného textu, jeho hlavnú myšlienku,✓ spracúvajú a prerábajú poznané texty,✓ dokážu v texte vyhľadávať informácie,✓ dokážu dramatizovať prečítaný text.	<p>strofa, scénka, postava. <i>Metrika</i> rým, rytmus.</p>
---	---

Jazyková komunikácia – 2. obdobie (7. až 9. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vedia správne určiť miesto prízvuku v slovách (v porovnaní so slovenčinou), ✓ vedia správne určiť miesto prízvuku a intonáciu vety, ✓ dokážu správne vyslovovať samohlásky a spoluhlásky, ✓ používajú synonymá, antonymá a homonymá, ✓ dokážu vysvetliť význam štandardizovaných pojmov, ✓ dokážu vyhľadať určené lexikálne prostriedky v texte, ✓ dokážu na základe kontextu alebo pri jazykovej a štylistickej analýze textu odhadnúť význam slov, ktoré nepoznajú a overiť si ich v jazykových slovníkoch, ✓ rozoznajú ohybné a neohybné slovné druhy, ✓ pomocné slovesá <i>biti, hjeti</i> píše oddelene od významových slovies, ✓ správne používajú a časujú slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase, ✓ správne používajú slovesné predpony, 	<p>Zvuková rovina jazyka</p> <p>hlásky, slabiky, slová, vyslovovanie samohlások a spoluhlások, melódia vety: opytovacie vety, rozkazovacie vety, zvolacia veta.</p> <p>Významová rovina jazyka</p> <p>synonymá, antonymá, homonymá, priamy a prenesený význam slov.</p> <p>Tvarová rovina jazyka</p> <p>kategórie podstatného mena, pády v chorvátskom jazyku, zhoda podstatných mien s číslovkami, základné a radové číslovky, skloňovanie prídavných mien, stupňovanie prídavných mien, zámená,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ správne používajú číslovky, ✓ rozumejú funkcii zámen a vhodne ich aplikujú vo vetách, ✓ rozoznajú rody podstatných mien, tvary jednotného a množného čísla, ✓ poznajú funkciu prídavných mien vo vete, ✓ rozoznajú, pomenujú a správne označia druhy viet podľa zámeru hovoriaceho (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia veta), ✓ vedia určiť druhy vety podľa členitosti, ✓ vedia tvoriť a určiť holé a rozvité vety, ✓ vedia vhodne doplniť neúplné texty. 	<p>slovesá (čas, vid), modálne slovesá, pomocné slovesá, číslovky, citoslovčia, predložky.</p> <p><i>Skladobná rovina jazyka</i></p> <p>vety podľa zámeru: oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie, holá veta, rozvítá veta, jednočlenná, dvojčlenná veta, priama reč, nepriama reč.</p>
	<p><i>Písanie</i></p> <p>slová, vety, text.</p>

Komunikácia a sloh – 2. obdobie (7. až 9. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vedia vyhľadať kľúčové slová v texte, ✓ dokážu sformulovať otázky súvisiace s textom, ✓ dokážu vyhľadať v texte explicitne i implicitne vyjadrené informácie, ✓ zreprodukujú obsah počutého alebo prečítaného textu, ✓ dokážu v texte rozlíšiť podstatné a okrajové informácie, ✓ dokážu uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu, ✓ používa slovnú zásobu primerane cieľu komunikácie, ✓ dokáže sformulovať súvislý a logicky usporiadaný text na danú tému, ✓ dokážu uplatniť plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť v texte, ✓ začiatok obsahových jednotiek označia odsekom, ✓ transformujú známe texty do dramatickej formy, ✓ aplikujú naučené vedomosti z gramatiky a pravopisu pri tvorbe slohových prác, ✓ dokážu pochopiť a interpretovať veku primerané texty, ✓ vedia transformovať priamu reč na nepriamu, 	<p>Počúvanie s porozumením</p> <p>diskusia, dialóg, komunikačný zámer hovoriaceho, verbálne a neverbálne prostriedky, vlastné stanovisko, argumentácia.</p> <p>Čítanie s porozumením</p> <p>súvislé texty rôznych jazykových štýlov, nesúvislé texty, literárne, publicistické texty, priamy a prenesený význam slov.</p> <p>Ústny prejav</p> <p>prosba, tvorba otázok, tempo, sila hlasu, rytmus, dôraz, intonácia, rozhovor.</p>

- ✓ dokážu napísať žiadosť, pozvánku, životopis,
- ✓ rozlišujú a používajú opisný a rozprávací slohový postup.

Písomný prejav

list, opis, charakteristika,
názov, odsek,
úvod, jadro, záver,
rozprávací slohový postup,
opisný slohový postup,
životopis,
úvaha,
žiadosť.

Komunikačné témy:

rodina, priatelia, časti tela, domáce zvieratá, profesie, cestovanie, dom
a byt, denný program, obľúbené školské predmety.

Čítanie a literatúra – 2. obdobie (7. až 9. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ čítajú s porozumením potichu alebo nahlas rôzne druhy veku primeraných textov, ✓ pri čítaní využívajú rôzne druhy stratégií: informatívne čítanie, čítanie s vyhľadávaním, zážitkové čítanie atď. ✓ primerane svojim schopnostiam dokážu výrazne predniesť báseň, krátku prózu, resp. úryvok z prózy, 	<p><i>Technika čítania</i></p> <p>tiché a hlasné čítanie, informatívne čítanie, zážitkové čítanie.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu odpovedať na otázky týkajúce sa prečítaného textu, ✓ dokážu zaujať stanovisko k prečítanému textu, ✓ vedia identifikovať v danom literárnom texte rozprávača, ✓ dokážu identifikovať vývoj postáv pod vplyvom prostredia či udalosti, ✓ vedia určiť hlavné a vedľajšie postavy literárnych diel, ✓ voľne reprodujú text podľa svojich schopností, ✓ dokážu vyjadriť svoje stanovisko na základe subjektívnych pocitov, ✓ dokážu vytvoriť vlastný literárny text na danú tému, 	<p><i>Literárna výchova</i></p> <p><i>Všeobecné pojmy</i></p> <p>umelecká literatúra, populárno-náučná literatúra, poézia, próza,</p> <p><i>Literárne druhy a žánre</i></p> <p>epika, lyrika, dráma, poviedka, novela, román, základné typy románov,</p>

<ul style="list-style-type: none">✓ rozlišujú prózu a poéziu,✓ vysvetlia pojmy rytmus, rým, refrén, strofa,✓ rozumejú frazeologickým výrazom a jazykovým obratom charakteristickým pre chorvátsky jazyk.	<p>literatúra pre deti a mládež.</p> <p><i>Kompozícia diela</i></p> <p>kompozícia románu,</p> <p>kompozícia dramatického diela,</p> <p>úvod, zápleтка, obrat, vyvrcholenie, rozuzlenie.</p> <p><i>Štylizácia textu</i></p> <p>literárna postava,</p> <p>dej, miesto deja,</p> <p>opakovanie, prirovnanie, personifikácia,</p> <p>básnická otázka.</p> <p><i>Metrika</i></p> <p>rytmus, rým,</p> <p>refrén, strofa.</p>
--	--